

Szerkesztői szállítás:

Belső-funktorcsa 55. szám, hova a lap szellemi részét illető közlemények címzendők.

Az értékes cikkek díjaztatnak. Kéziratok nem adának vissza.

Előfizetési díj:

Egész évre	12 frt.
Félévre	6 "
Negyedévre	3 "
Egy óra	1 "

Megjelenik minden nap, az ünnepeket követő napok kivételével.

KELET

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hova az előfizetések s hirdetések küldendők.

Hirdetési díjak:

Négyezer hasábozott garmond sor ára 6 kr. Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakori hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetések felvételnek:

Bécsben: Oppelk Alajosnál (Wollzeile 22.)
Haasensteint és Vogelmürl (Neuer Markt 11.)
Pesten: Lang Leopoldnál (Erzsébet-ter 9 szám emelet.)

Minden nagyhangú frazist mellőzve, csupán lapunk beltartalmára hivatkozván, föl hívjuk a t. közönséget előfizetésre a

„KELET”

című politikai és közgazdasági napi lap
1871-diki évfolyamára.

Azon elismert írói erők, kik állandó közreműködésükről lapunkat biztosíták; azon széles terjedelmű összeköttetések, melyeket mind az erdélyi részekben, mind a fővárosban kötni szerencsések valánk; gyors és kimerítő távirati közleményeink s egyáltalában lapunk összes beosztása és mindenek fölött azon szabadelvű és független irány, mely munkálkodásunkat vezérli: a legnagyobb mérvű pártfogást helyezik kilátásba a t. közönség részéről.

Előfizetési díjaink, melyeket legcélszerűbb postai utalvánnyal beküldeni, a következők:

Egész évre 12 frt.	Negyedévre 3 frt.
Félévre 6 frt.	Egy óra 1 frt.

Egyes szám ára 5 kr.

Nyolcz egyszerre beküldött előfizető után egy tiszteletpéldánnyal szolgál a kiadó.

Minden a lap szellemi részét illető közlemény a szerkesztőséghez, az előfizetési pénzek és reclamatiók a kiadó-hivatalhoz intézendők.

Kolozsvártt, 1871. januárban.

STEIN JÁNOS, SZÁSZ BÉLA,
kiadó tulajdonos. felelős szerkesztő.

Erdély rendezése.

III.

Volt szerencsénk előbbi cikkünkben nagyjában esősorolni, hogy Erdély rendezése kérdésének első fázisakaszába, felfogásunk szerint, mik tartoznak, s hogy mindazok jelentékeny berendezkedési mozzanatot képeznek, mely csak úgy magától nem állott elő, ezt talán senki se fogja tagadni.

A mi még hátra van, az Erdély rendezésének második szakaszát képezi, s ez tagadhatatlanul szintén nagy fontosságu és felette fontos kérdéseket foglal magában.

De felállított szempontunk, miszerint Erdély rendezése nem külön, hanem combinative inkább egyidejűleg az összes királyságra kiható reformokkal eszközölhető, ép itt bizonyul be — felfogásunk szerint — gyakorlatinak.

Vajjon — például — az erdélyi törvényhatóságok rendezése külön lett volna-e előveendő? Nem véljük, hogy ezt az ellenzék, mint szükségességet és lehetőet bebizonyítsa. A törvényhatósági törvény megoldja e kérdést innen és túl a Királyhágón egyidejűleg és egyöntetűleg, s ha a kormány e tárgyra vonatkozó törvényjavaslatát már rég az országgyűlés elibe terjesztette, ha az ott le is tárgyalatott, s ha az eziránti törvény már nem sokára életbe léptetve is lesz, ezzel Erdély rendezése kérdésének ezen nevezetes pontja is megoldást nyer. Hogyan lehetett volna e kérdést különállólág, a köztörvényhatósági törvény létrejötte előtt elintézni, részünkről még csak képzelni se tudjuk, s ép ezért méltánytalanok lennénk, ha a kormány ellen emelt mulasztási vádat e tekintetben csak legtávolabbról is igazoltnak elfogadnók.

Jön az első foku bíróságok szervezése. Ez is felette fontos, életbevágó kérdés reánk nézve. De vajjon mulasztást követett-e el igazságügyminiszterünk az által, hogy az erdélyi bíróságok szervezésével nem előzte meg az egész királyságra kiható szervezést? Alig hisszük, hogy valaki komolyan állíthassa, miszerint ez szükséges és lehető lett volna.

Erdély rendezésének leglényegesebb pontja az, mely a magánjogi érdekeket érintvén, az életbe legmélyebben s legközvetlenebbül benyul. Itt legkevésbé szabadszavazatot s tért engedni a felületességnek. Itt elhamarkodás, mint bűn állana szemben azon bával, mit elmulasztásnak neveznek.

S mégis e pont az, mely körül vidéki politikusaink legnagyobb zajt ütnek, s legmegfontolatlanabb türelmetlenséget árulnak el. Mihelyt arról van szó, hogy bebizonyítsák, miszerint a „közösüges állapottal” semmit se nyertünk, miszerint a jelen kormány keveset gondol velünk, s ezért ott állunk, a hol Bach és Schmerling alatt állottunk, azonnal előrántják az osztrák polgári törvénykönyvet s úgy beszélnek róla, mintha soha egyebet se forgatnának, mint ezt az ominosus című paragraph-conglomeratot. Az epitheton a fő itt, az, hogy „osztrák paragraphus”; ezen lehet tanulmány nélkül is lovagolni, s jobboldalt, kormányt, erdélyi képviselőket stb. insinualni, hogy Erdélyért mit se tesznek, Erdély nem rendezetik, Erdélyben mi sem változott. E kérdés nagy hordereje s fontossága megérdemelné azonban, hogy kissé komolyabban a dolog fenekére nézzenek az emberek. Az mindenesetre nagy calamitás, hogy nálunk anyagi törvényül nem valami derék magyar codex, hanem a már címénél fogva is gyűlölt osztr. polg. törvénykönyv szolgál; annival nagyobb calamitás ez, mert az sok tekintetben nem felel meg viszonyaink- s érdekeinknek. De kérde meg bárki is egy magyarországi, ahhoz értő elfogulatlan juristától: vajjon az országbírói értekezlet munkálata, melylyel ottan az O. P. T.-könyvet helyettesíték, a jogszolgáltatás körében minő előnyös helyzetet teremtet? Oly feleletet fog kapni, hogy elmulik kedve bolygatni az O. P. T.-könyvet, s ha elég komoly ember, türelmet nyer bevárni a magyar codificatio eredményét. Végre is valljuk be azt, hogy mondani, miszerint rosszabb, átkozottabb valamit képzelni, mint ez az O. P. T. k., nem is lehet, ez az állítás tulzás. Van abban a könyvben sok szép és jó is és az becses anyagul is szolgálhat jogszolgáltatási reformunk körül; hiszen az tulajdonkép nem is kiválón „osztrák”, hanem a legmiveltebb európai államokban alkalmazott e tárgy törvényekből kölcsönzött jogelvek foglalatja. De legyen bár még egyszer oly rossz, ki fogja komolyan vádolhatni az igazságügyministert azért, hogy óvakodott az itteni jogviszonyokat s jogszolgáltatást — Erdély rendezése érdekében — előleges intézkedéssel megzavarni? Ugyan mi lett volna feladata, hogy a „mulasztás” vádját kikerülje? Rendeletileg megszüntetni a gyűlölt paragraphus hatályát? s életbeléptetni az országbírói értekezlet munkálatait, vagy plane visszaállítani a régi erdélyi törvényeket, s ezzel ismét csak egy más provisoriumot állítani fel? Köszönjük alásan! A jogviszonyok oly chaosa, a közhittel oly ingadozása, a tulajdonjog biztonságának oly élénk megtámadása származhatnék még egy ilyen kísérletből, hogy unokáink is megemlegetnék az olyan rendezést, mit ez maga után vonna. Már csak szívesebben elvárjuk, míg anyagi magánjogi codexünk pár év alatt megszületik. Egyelőre elég az, hogy alaki törvényünk többé nem az osztrák polg. perrendtartás, hanem az országgyűlés által alkotott törvény.

Az erdélyi viszonyok közt van egy pont, mely körül az érdekek — a polgári életre és közgazdaságra visszahatólag — legélesebb surlódásban állanak. De a kormány ezt illetőleg azon előnyös helyzetben van, hogy azt nemcsak felismerte, hanem azonnal cselekvőleg fel is lépett a nyilatkozó szükség kielégítése érdekében. Az 1848-ki törvényhozás által megszüntetett úrbéri kapcsolatból fenmaradt jogviszonyok körül felmerült, a birtokközösségből keletkezett úrbéri perek s szabályozások elintézése végett ő Felsége jóváhagyása mellett s az országgyűléstől nyert felhatalmazása alapján, külön úrbéri bíróságok állítottak fel. S ezzel Erdély rendezése érdekében felette hasznos munkásság lön megindítva. Az országgyűlésen pedig éppen most vannak tárgyalás alatt azon nevezetes törvényjavaslatok, melyeket igazságügyminiszter úr az úrbéri és rokon birtokviszonyok tervezett végleges szabályozása tárgyába rég előterjesztett, s melyek magánjogviszonyaink rendezésére lényeges befolyást gyakorolni lesznek hivatva.

A községi s az erdőtörvényjavaslat szintén be van már adva, s azokban oly kérdéseink rendezésének alapját látjuk letéve, melyekről gondoskodni

valóságos életszükség. Vajjon üdvösebb lett volna-e Erdélyre nézve külön s tán vagy egy évvel előbb intézkedni, hogy aztán ezen ideiglenes intézkedéseket most az alkotás stadiumában álló törvényekkel ismét leromboljuk?

Erdély rendezése körül a fennebb futólag föl említettek kivül számos kisebb, nagyobb fontos-ságu kérdés merül fel. De nincs terünk azt mind felsorolni, s annyi bizonyos, hogy azok közt alig van egy, melynek rendezése a nagy organicus alkotást megelőzőleg eszközölhető lett volna; mert — mint kiindulási pontunknál már kimondtuk — Erdély rendezése nem egy különálló, concret kérdés, mely az összkirályság rendezésére nézve nagy részt még végleg meg se állapított fölvekre való tekintet nélkül már rég megoldás tárgyává tétethet volna.

S így hát újból is szépen megköszönjük a szélsőbaloldal tisztelt vezérének, hogy Erdélyről megemlékezni sziveskedett, de kénytelenek vagyunk megtagadni a helyeslést a mi érdekünkben jelenlegi kormányunk ellen emelt vádjá és bizalmatlansági szavazatától.

Igazságtalanok lennénk, s mi több: megtagadnók a honegységi szempont körüli — hitünk szerint — helyesebb felfogást, ha ezt nem tennők.

Halmágyi S.

BELFÖLD.

Tanügy.

Székelj-Udvarhely, jan. 4.

Engedje meg a t. olvasó, hogy a szokott vidéki frázisok helyett, ezúttal az anyira fontos nevelésügy áttekintését adjam, úgy, a mint az jelenleg székünkben áll. A tények e száraz felsorolása, azt hiszem, érdekesebb lesz az mégis feozogott politikai kérdések vitatásánál.

A kereszturi tanítóképezde okt. 31-én megnyilván, azóta tanárok és tanulók kiváló buzgalmat fejtenek ki avégre, hogy az intézethez kapcsolt valóban „szép” reményei e vidéknek, valósuljanak. Növendékeinek száma jelenleg 71; ezek közül 22 van az egy éves tanfolyamon, és 49 a rendes három éves cursuson.

A múlt nyáron tartott póttanfolyamnak üdvös eredményei már is mutatkoznak. Egyletek alakultak az iskolatanítók között, hol koronként megvitatnak egyes nevelésügyi kérdéseket, s közlik egymással tapasztalataikat, ismereteiket. Helyesen. Több szem többet lát. Haladjunk, különben nyakunkra hág az idő!

Egyébaránt mondják, hogy a nyári tanfolyam után sok helyütt, mintha kieserléték volna, úgy megjavult a tanító. A kereszturvidéki tanítók közül többen kezdik már látogatni a képezdei neveléstani és módszertani órákat is.

E tanórák szükségességét néptanítóink közül sokan érezhetnék. Vajha minél többen éreznék is! Mig magunk át nem látjuk a szükségét, nem is fogunk addig a bajon segíteni.

Községeinkben szórványosan megkezdett a felnőtt-tek oktatása is. Azonban a tankötelezetteknek jelenleg is csak 59%- a jár iskolába.

Az Erdővidéken fölállítandó felső népiskola helyül, a kiküldött bizottság véleménye alapján, Baróth jölletett ki.

Az iskolatanácsosok napidíjairól 1870-re 500 frt. utalványoztatott. Ez összeget úgy osztá mintha mindenik iskolatanácsos valamennyi ülő lett volna. A tetteleg jelen nem volt tanácsosok azonban nem adtuk ki az illetőknek, hanem váhagyás folytán átadtuk az udvarhelyszéki nevelési egyletnek 351 frtyai készpénzt haszonba vezett. Elvesztettük ugyan csait; de nyertek népiskoláink 25 járásra figyelmzettük a tanfolyamot.

Az iskolai székeli

fél év

tőke g

képe

járt

ebb

ko

k

i

j

A

Táviratok.

Berlin, jan. 5. (Hivatalos.) Egy kémszemlési csata alkalmával, mely e hó 2-kán Croixnál, Deltől délre történt, 200 visszavert francia a schveici határon túl lefegyvereztetett. Belfort várának zárolása folytatottatik.

Berlin, jan. 5. (Hivatalos.) Amiensből jelentik e hó 4-ről: E hó 2-án és 3-án az első hadtest előretolt osztályainak véres, de győzelemes csatái voltak Bapauménál. E hó 2-kán a 30-dik dandár, déltől estig minden támadását visszavetít a tulnyomó számú ellenséges tömegeknek és 260 foglyot ejtett.

E hó 3-án a 15-dik hadosztály és Solm Albrecht csapatosztálya kilenczórai csatát vívott két ellenséges hadtest ellen, mely alkalommal a németek két falut szürönnnyal foglaltak el, és ismét ejtettek néhány száz foglyot. Az ellenség — az est beálltával — rendkívüli nagy veszteség mellett Arras Douay felé vonult vissza, azonban a német lovaság által üldözöbe vétetett.

Bordeaux, jan. 5. Arrasból jelentik e hó 4-kéről: Az éjszaki hadsereg e hó 2-kán a Courcelles-, Ervillers és Mory-vonalon összsétalálkozott a németekkel. Öldöklő csata fejlődött ki, mely reggeltől azt est beálltáig tartott. Az eredmény a francia hadak jobb szárnyán egészen kielégítő volt, — míg a felszárnyon és a centrumban eldöntetlen maradt az eredmény.

Tegnap azonban ismét felvétetett a harc, s nagy elkeseredéssel folyt egész nap. A németek tökéletesen megverettek, Bapaumeig visszazettek; több falu szürönnnyal foglaltatott el. A németek veresége tetemes.

London, jan. 5. A „Times“ jelenti: Favre kinyilatkoztatá Wahsburne tábornoknak, hogy ő semmit sem tud a conferentiáról; ennél fogva Párist nem is hagyandja el.

Amiens, jan. 4. A mai nap reggelén Bentheim tábornok — az első hadtestből — megrohaná a szétvert ellenséges csapatokat a Szajna balpartján; 3 zászlót, 2 ágyut és 4—500 foglyot kerített kézre; — és Bourgachardon túl üldözé az ellent.

Versailles, jan. 5. Ma reggeli 9 óra óta kezdődött meg a párisi déli homlokzat lövetése, — derült, szélesendes téli napon, 9 fok a hideg, hó nélkül.

NAPI HIREK.

— A vallás- és közoktatási miniszter a naszódú gör. kath. 8 osztályu főgymnásiumot ideiglenesen nyilvánossági kózzal felruházta, és evel együtt felhatalmazta, hogy az 1870—71 tanév kezdetétől alkalmazkodva az e részben fennálló szabályokhoz — érettségi vizsgákat tarthasson és ezek felől államérvényes bizonyítványokat kiállithasson.

talomnak. Mellette két első rendű próza-íróknak, Kemény Zsigmond és Csengery történelmi és irodalmi tanulmányai. Nem tudom hirtelenében, melyiknek adjam az elsőséget a kettő közül. Kemény Széchenyi és két Westelényije díszül szolgálhatna a világ legfejlettebb essay-irodalmának, az angolnak, is s Macaulay hasonmésű dolgozataival is kiállja a versenyt; de Csengery adalékai az emberiség művelődés történetéhez, azon tanulmányok, melyek gyűjteménye I. kötetét töltik be: A magyarok ősvallásáról, mely az altáji néptörzs mythológiáját ismerteti meg; aztán Nyugotázsia őstörténetei az ékiratok világánál; a scythák nemzetisége; végre a China, India, Egyiptom mivelttségéről szóló essayak, mind oly kitűnő a magok nemében, hogy valóban kétséssé teszük Keménynek a kőszorut. Csengery prózája a legjobb magyar próza; tömött, eszmedús, szabatos. Vajha publicistai s egyéb tudományos dolgozatait is így összegyűjtve bírhatnók! De hisz maga mondja előszavában, hogy csak a közönségtől függ, kövesse-e e két kötet közrebocsátását még több kötet megjelenése is.

E két nagy becsű gyűjtemény mellett, melyekben a mély tudomány az előadás páratlan művészetével egyesült, egy tisztán művészi becsű mű foglalt helyet asztalomon. „Az Eszterházy-képtár eredeti fényképekben“ — ezime Ráth Mór legújabb költséges vállalatának. A jelen első kötet, vagy mint kiadója nevezi: folyam, tíz remekművet foglal magában, első rangú mesterektől, kik közt találjuk Murillót, büvös ecsetje egyik leggyönyörűbb remekével: az istenanyaa a gyermek Jézussal; Leonardo da Vincit, Szűz-Mária a gyermekkel és Mihály arkangyallal; Frevisanit, Lukretiával, azon perczen, midőn a tört szívébe meríti; Gonzales Coquest, Van Eyck családjának ritka művészi csoportozatával stb. A fényképek, melyek páratlan gondallal készültek s melyeken semmi retouche nincs, a legszelbőbb közé tartoznak, miket e nemben a külföld is fölmutathat. A gyűjteményt az inkább műkedvelő mint műértő nagy közönségre nézve kétszeresen becsessé teszi a Keleti Gusztáv által ép oly szakértelemmel, mint írói

— **Biró Pál**, Kolozsmegye törvényszéki elnöke tegnap barátságos ebédén fogadta Kolozsmegye tisztikarát s néhány városi notabilitást. Az ebéd gyöngéd viszonzás volt azon újvi meglepetésre, melyben mint lapunk már említé, a megyei törvényszék hivatali személyzete részesíté szerezett elnökét. A jelenlevők igen kedélyesen mulattak s a mi magyar embernél természetes: érzelmeiknek hangos pohárköszöntésekben adtak kifejezést. A legelső poharat a házi gazda emelé gr. Eszterházy Kálmánra, a megye főispánjára, mit ez a gazdára mondott köszöntővel viszonzott. Erre a toasztok szakadatlan láncolata következett, melyeket mind fölemlitenünk lehetetlen, s melyeket Popu József rekesztett be, román nyelven köszöntővel — zajos tetszés közt — a nemzetiségek egyetértését.

© **Az Erdély, Maros-Vásárhelyt, Tolnai Lajos** szerkesztése mellett megjelenő szépirodalmi hetilap, mutatvány-számáról eddig nem szólhatánk, most azonban annál nagyobb előismeréssel kell első számát megemlitenünk. Érdekes tartalmát a következők teszik: Déiben, költemény Dalmady Győzöttől; Stanzas for music, Byrontól, ford. Szász Károly; Egy menekülő agglégény vándorlászai, elbeszélés Tolnai Lajostól; Az asztalos, orosz életkép, Puskin Sándor után; Pesti tárcza, Vadnai Károlytól; Kazinczy Ferencz a Teleki-könyvtárban, közli Mátrai Ernő; irodalmi és vegyes hírek. E tartalomjegyzék, melyet alig egy pesti szépirodalmi lap képes fölmutatni, azt hisszük a legjobb ajánló-levél az Erdélynek. Az előfizetési pénzek — egész évre 6 frt, félévre 3 frt — Maros-Vásárhelyre, Imreh Sándor kiadóhoz intézendők.

© **Fehérvári Antal**, színigazgató ur, bemutatta szerkesztőségünknek a színházi választmány fölmondó levelét, melyből kitűnik, hogy a fölmondás nem rendkívüli körülményekért, hanem a szerződés világos szavai értelmében történt.

© **Vettük a „Székely Hírlap“** ez idei első számát, csinos megnagyobbított alakban, változatos tartalommal.

© **A „Nemere“** első száma is megérkezett. Élénk beszámóló következtetve hiv képét fogja adni Brassó-vidékének és Háromszéknek, melyeket első sorban képvisel. Hosszu életet kívánunk a harmadik magyar lapnak, mely Brassóban jelenik meg. (Az első a 30-as években Veres György és Köpe; a második, 1847—49-ben Veszely Károly szerkeszté, mint a N-ből látjuk.)

© **Oberth Ferencz** megyesszéki (Wurmloch) ág. válásu lelkézt azon megtiszteltetés érte, hogy Jénába hívták meg, egy nevelő-intézet vezetésére. Hazánk nem sok ily példát tud fölmutatni.

© **A Maros, mint a „Sz. H“-ban** olvassuk, aggasztólag árad. A város nagy gátját már át is szakasztotta.

© **A szászcsébi választókerület** Bologa Jakabot és Thalmán Gusztávot választá meg képviselőül az egyetemre. A többségben levő román választók ez engedménye a szászoknak: előismerést érdemel.

— **Aigner Lajos**, a tevékeny és derék pesti könyv-árú becses újvi ajándékkal lepte meg a „Kolozsvári Kört“ melynek t. elnökétől a következő sorokat vesszük: „Aigner Lajos, pesti könyvkereskedő a „Kolozsvári Kört“ újvi ajándokul becses kiadványainak tízennégy kötetével örvendeztette meg. Fogadja e nemes tettéért az igazgató választmány tüzetes intézkedéseig is egyetünk forró köszönetét.“ Kolozsvár, 1871. jan. 5. Hajós János, elnök.

© **A „Miliária“** dalegyet jan. 5-én hirdetetű dalestélye igen fényesen sikerült. A program minden száma szabatosan folyt le. Ezután az egybegyűlt számos közönség tánczra kerekedett; a jó kedv hullámai csakhamar magasra emelkedtek s a közönség reggelig mulatott.

— **Zene-conservatorium.** Tegnap délelőtt tartotta a zene-conservatorium választmánya első gyűlését. Ki ez in-

tehetséggel irt szöveg, mely a közönség azon osztályának, melyhez részemről magamat is sorozom, nem csak hasznos segítség, de nélkülözhetlen eszköz is a bemutatott művek és művészek valódi megértésére, behatóbb méltatására s így teljes mértékben élvezhetésére.

A könyv-ajándékból, bármely becsesek legyenek az elősoroltak magukban is, még nem fogytam ki. Itt van végre teljesen, Szemere Bertalan műveinek szép gyűjteménye; az asztalomon fekvő hatodik kötetel befejezve, mely szépirodalmi műveit hozza a valódi költői szívvel és lélekkel birt államférfinak. Itt van nagy érdemű irodalom-történetünk, irodalom-történetünk tulajdonképpen megteremtője Toldy Ferencz összegyűjtött muukáiból a harmadik kötet, mely a költők életeinek első kötetét foglalja magában a legrégibb időtől s névszerint Parkas Andrástól Kisfaludy Sándorig, a XVI. század közepétől a XIX. elejéig, összesen ötven költő élettrajzát állítván össze azzal a nagy tanulmánnyal s mindenre kiterjedő gondnal, mely Toldy sajátja s azzal a lehető teljességgel, mely nálunk csak épen Toldytól telhetik. S a könyvek jó anyaga még az idegenből hozott egy becses ajándékot, azt is Ráth Mór közvetítésével: Laboulay Észak-amerikai történetének folytatását Ép oly alapos mint „szelleműs mű, tanulmányul s olvasmányul egyiránt alkalmas.

De elég a könyvekből. S elég egyuttal a levélből is. Remélem nem teszi a berendező ismét oly csuffá mint az előbbit. Mert ha ez is úgy jár, a „Kelet“ olvasói előtt egészen elveszttem a mi kis renommée-m lehetett s meggyőződnek hogy nálam zavartabb fejű ember nincs az irodalomban és a társaságban.* Szász Károly.

* T. munkatársunk első levelére vonatkozó e panaszt nagunkéva tesszük, miután azonban a nyomdai zavart nyomás közben csak hamar észrevettük s példányaink legnagyobb részében kijavítottuk: nem tartottuk szükségesnek a cikket újra-nyomatás, annyival kevésbbé, mivel teljes bizalommal voltunk minden t. olvasónk iránt, hogy a zavart nem Sz. K-nak, hanem egy meginduló lapnál mindíg fölmerülhető nehézségeknek fogja betudni. Szerk.

tézet közelmúltját ismeri, jól tudja, mennyi teendő jutott e választmánynak osztályrészül. Első s nem legkönnyebb feladata, a régi s teljesen elavult alapszabályok helyébe újakat alkotni s azok életbeléptetéséről gondoskodni; másodsor, s a mi még nehezebb, a helybeli művészek s műkedvelők közt az oly annyira szükséges egyetértést s közreműködést létesíteni, és harmadsor a nagy közönség pártfogását kinyerni. Az első intézkedések a választmányban megtörténtek. Egy bizottság neveztetett ki a pénztár megvizsgálására, illetőleg annak átvételére, egy másik bizottság az alapszabályok revideálására s végre egy bizottság egy jó cellistának tanárrá leendő alkalmazása végett. Végre a zenéhez értők egy gyűlésre hivatnak meg, hogy az intézet teljes működését mielőbb megkezdhesse.

— **Telegi Károly**, Kolozsmegye törvényszéki ülnöke, ma tartá esküvőjét a bájos Végli Irma kisasszonnyal. Áldás e frigyre, mely bizonyára azok közé tartozik, melyek az égből köttetettek.

Szerkesztőségi szállásunkat állandólag a b.-farkasutczai 55-dik számú ház első emeletére tettük át.

KÖZGAZDASÁG.

Borkereskedő társulat alakul.

(K.) A vasút kezdi már gyümölcseit teremni. Egy társulat van városunkban alakulóban, mely céljául veszi Erdély borait a világkereskedés számára kezelés alá venni, s átadni a forgalomnak. Az értekezlet, mely bortermeleink s kereskedőink több kapacitászait összehozá, mintegy 200,000 frt. tőkét tervel összehozni, 1000 frtos részvényeken, melyekből egyelőre csak 100 részvényt kívánnak kibocsátani, — vagyis más szókkal, a 100 részvény már aláíratottnak tekinthető, s a második száz az üzlet kívánalmához képest fog kibocsáttatni.

A gondolat egészenes, az alapítók practicus pártfogása pedig kezességet nyújt arra, hogy a vállalat kezeltetését üdvözöljük.

Nem szolgálhatunk még részletekkel, mert az alapszabály-tervezet még megvitatva nincs. De hogy mit akar a társulat hazánkban pótolni, arra nézt nem épen korszerűtlen egyik tekintélyes pesti borkereskedésünk futólagos leírását adunk, értjük a Jálies és társa világhírű borkereskedési üzletét.

A királyutca egyik nagyobb épületébe érve, mely egyenesen e célra építetett és rendeztetett be, a tágas udvart hordók tábora borítja. Az irodában mintegy 8—10 hivatalnok van elfoglalva. A pince bemenetnél, két darab kétezer vedres hordó közt, s megkezdődik menetünk a nagyszerű pincén át, mely az épület minden szárnya, s maga az udvar alatt is elvezet, itt négy száz, amott ezer vedres hordók szakadatlan sora közt, melyek között egész gyári élet, itt borokat elegyítnek, amott üvegeket mosnak, töltönek és dugaszolnak, úgy hogy az aknaszerű földüregben mindjárt új meg új munkás csoport mellett haladunk el, kik többek közt a borkereskedés alapmivétét hajtják végre, a borok egyformásítását.

A pince után, az épület földszinti részében egy új telep tárul fel előttünk. Tudva levő, hogy boraink ugy mint természetbe és kezelve vannak, a szállítást ki nem állják, hogy arra képesítettessenek, az üzlet minden bort mit megvett, még egyszer forrásba hoz, még pedig oly hősiégi fok alatt, hogy az által a borban minden organicus elem mintegy kiöletik. S végre gőzszerszert van alkalmazva, a hordók a szoba közepén egymás felé rakatnak, s megkezdődik a lassu melegítés, a kiforrasztás, mi mintegy két heti időt vesz fel, míg e borok ismét 8 fokra szállítatnak vissza, a pince hő-mérsékletére, a hova innen leeresztetnek, hogy magokat kinyugodják, mielőtt a világpiacra hordókban vagy palackokban utnak indulnának, mi azonban csak pár év múlva következik be.

Ez népszerű leírása a vállalatnak, mit Erdély eddig nélkülözött, s mit, ha a Kolozsvártt alakuló társulat célját jól fogtuk fel, most akarnak nálunk létesíteni, s a mihez ma az illetőknek csak sok szerencsét jövőnk kívánni.

A vállalat fontosságára azonban, legközelebből vizsszatérünk.

— Enyeden önségélyző-egylet alakult, melynek alapszabályait a kormány mult hó 29-én erősítette meg. Örvendjünk, hogy nem takarékpénztár alakulását kellett jelenünk, mi üzlet- és váltó-forgalmat feltételez, s hol ez kellő mértékben nincs, a takarékpénztár formája az egyet kifejlesztést gátolja.

— A mult évben a világipar nagyobb halottjai: Haas Fülöp szőnyegárú, Lubig posztógyáros, Röderer francia pezsgőgyáros, Srapiér Dávid a gőzhajózás atyja. Mi többek közt Kliegl Józsefet vesztettük, a betűszedő gép feltalálóját.

Távirati tudósítás a bécsi tőzsdéről.

Jan. 4-kén 5% Metalliques 100 frt 57.05. Kamat — 5% Nemzeti kölcsön 100 frt. 65.65. 1860. Kölcsön 93.40. Bankrészvény 734. Hitelintézeti részvény 200 frt. 247.50. London 10 ft. st. 100 frt. 23 1/4 kr. 124 1/4. Ezüst 121 3/4. Cs. kir. arany 5.86. Napoleondor 9.96 1/10. Urbéri kötvények: Magyarországi 77.—. Temesi 75 1/2. Erdélyi 74 1/2. Horváthországi 80.—.

Gabona ár Kolozsvártt dec. 29-én 1870.

(Alsó a. mérő, középpár.)

Tisztabúza 5 frt. 48 kr. Elegybúza 4 frt. 20 kr. Rozs 3 frt. 26 kr. Árpa — frt. — kr. Zab 2 frt. 30 kr. Törökbúza 3 frt. 50 kr. Pityóka 1 frt. 82 kr. Marhahús fontja belváros 20, kr. külvárosban 20 kr.

Felelős szerkesztő Szász Béla.

Beküldetett.

59

Minden szenvedőknek egészség a delicat Revalesciére du Barry által, a mely gyógyszer és költség nélkül következő betegségeket gyógyít: gyomor-, ideg-, mell-, tüdő-, máj-, mirigy-, takony- bántya-, lélegzés-, húgyhólyag- és vesebajokat, gumót, aszkórt, mellszorulást, hurutot, emésztésihiányt, dugulást, hasfolyást, álmatlanságot, gyengeséget, aranyért, vízkórt, hideglázt, szédülést, vértolulást, fülzúgást, émelygést és hányást még a terhesség alatt is, hügfeszt, búskomorságot, sorvadást, csúzt, köszvényt, sárgaságot gyógyít. — 72,000 elismerés gyógyításokról, melyek minden gyógyszerrel

Sz. 6211—1870. tanácsi.

(9)

3—3

Haszonbéri hirdetemény.

Kolozsvár sz. kir. városa jogtulajdonát képező következő javadalmak u. m. a) a piaci vásár és szemétyvám vételi jog, mely kiterjed az egész bel- és külvárosi piacokra, s mindazon utcákra, a hol bármiféle czikk eladás végett kiállítatik, és a mely joghoz csatolva van a barom-utleveknek városi hatósági felügyelet alatt leendő kiadásáért befolyandó jövedelem használata is, b) a hid és kapuk vámja vételi jog, c) az idegen bor és pálinka s egyéb szeszes italok behozatala után járó díjak vételi joga, végre d) a kocsolyások haszonvételi joga mind együttesen, egy haszonbéri tárgyat képezőleg, a képviselő közgyűlés 163—1870. számú végzése, s a főméltóságu m. kir. belügyminisiteriumnak 21643—1870. szám alatt kelt jóváhagyó rendelete következtében három egymásután folyó évre, vagy is 1871-ik évi január 10-től 1873-ik év december utolsó napjáig bezárólag terjedő bérfolyamra határozatván bérbe adatni, az árverezés a város házában az emeleten lévő 4-ik számú teremben a jövő 1871-ik év január 10-ik napján d. e. 10 órákor fog megkezdetni s azon délután folytatván estvéli hat órákor bezeratni.

Ezen árverezésen megjelenni a bérvágyók oly figyelmeztetéssel hivatnak fel, miszerint:

1-ször. Az évi bér felkiáltási ára 30,000 forintban állapított meg azon okból, mivel a főméltóságu m. kir. belügyminisiterium fenn idézett magos rendeleténél fogva megengedte, hogy a piaci vásár és szemétyvám egy hid és kapuk vámja díjszabályzata legnagyobb részben a mostani drágasági viszonyokhoz képest felemeltesse.

2-or. Bérvágyók kötelesek az árverezés kezdete előtt a felkiáltási ár 10%-től-ját 3000 % háromezer forint o. ért bantpénzül az árverező bizottmány kezébe letenni, mely a legtöbbet ígértől a kötelezett biztosíték kiállításáig s ennek a községi képviselő által lett elfogadásáig minden kamatozás nélkül visszatartatik, a többi árverezőknek pedig, az árverezés befejezése után visszaadatik.

3-or. A legtöbbet ígérő köteles az árverezés befejezése után azonnal a biztosításul kellett egy egész évi haszonbérnek akár készpénzben, akár bürzei árfolyam szerinti egyenértékben elfogadandó, állam-papirokban befizethetőségéről, akár pedig egy terth nélkül és így első helyre telekkönyvileg betáblázható e városi fekvő birtok leköthetőségéről magát az árverező bizottmány előtt bítelesen igazolni.

4-szer. A többet ígérés által megállítandó, a tanács és képviselő által elfogadandó évi haszonbér összeg 12 % tizenkét egyenlő havi előleges részletben fog a városi házi pénztárba bérő által befizettetni.

5-ször. Az írásbeli ajánlat után árverezni óhajtók is kötelesek ajánlataikba a felkiáltási ár 10%-től-ját betenni; ily írásbeli ajánlatok azonban csak is a szóbeli árverezés megkezdéséig adhatók be, s fogadtatnak el.

6-szor. Akár szóval akár írásbeli ajánlatok után árverező bérvágyók, azon körülményt, hogy a tanácsi előadói hivatalnál eleve és látható e tárgybéli szerződés minden pontjait valamint a tarifákat is olvasták, jól megértették, s magukat ezeknek teljesen alávetik, jegyzőkönyvileg elősmerniök kell.

7-szer. A szóbeli és írásbeli legmagasabb ígérési összegek egyenlősége esetében, a szóval nyilvánosan tett ígérlet bírand előnnyel és érvénnyel az írásbeli ígérlet ellenében és fölött.

8-szor. A vasuton ide szállított terhek után veendő ugynevezett kövezeti vám, ezen haszonbéri tárgyat nem képezi, mert az a házi pénztár javára a vasuti igazgatóság által külön fog kezeltetni.

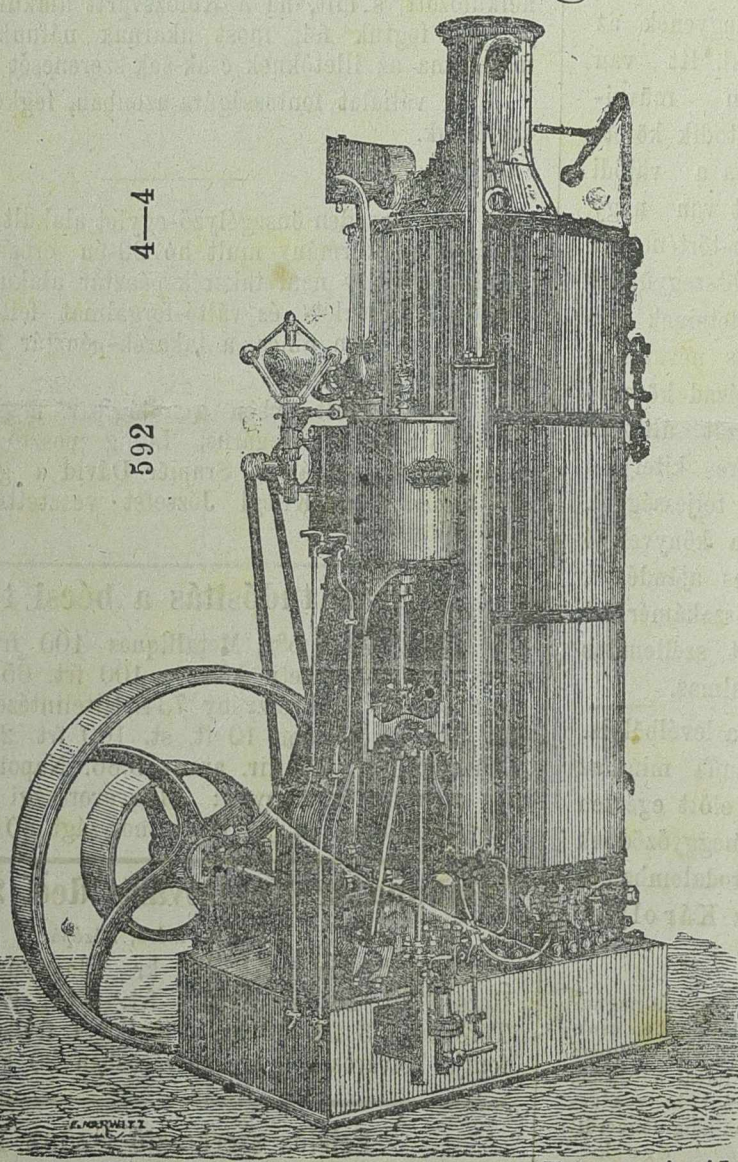
9-szer. Bérőnek a vámvétel ellenőrzésére meg lesz engedve ellenőrző bodékat felállítani, azonban hogy azok mely helyen legyenek felállítva, azt a kebli rendőrség fogja kijelölni, a hidelvi nagyhídnál az ellenőrző bodé felállítását a vasut által okozott nagyobb forgalom s közlekedés könnyebben lehetővé téttele tekintetéből semmi esetre se lesz megengedve, azonban e vonalon is gondoskodva leendő az ellenőrzésről.

10-szer. Az árverezési vagy haszonbér szerződési általános feltételek és díjszabályok (tarifák) az árverés ideje előtt is megtekinthetők a városháznál 8-ik szám alatti irodában, de az árverés napján is, az árverés megkezdése előtt részint felolvastatni, részint áttekintés végett közreboacsátani fognak.

Szab. kir. Kolozsvár város közigazg tanácsától december 30-án 1870.

Legujabb szerkezetű hordozható gőzgépek 1—20 lóerőig.

Nagy előnnyel alkalmazhatók szes zgyáraknál: gabonaőrés, vizluzás, szeszkavágás és fagyó fűrész hajtására, valamint szeszfűzéshez is; egy ilyen gőzgép egyenként és összesen az elősorolt munkát akadály nélkül végzi, mely által tötelemes tüzelőanyag leendő meggazdálkodva.



Menck és Hambrock gyárából.
Ottensenben (Altona mellett.)

Bővebb felvilágosítással, valamint árjegyzékkel és rajzmintákat magyarországi főigényünkünk **Voith G. ur Kö-**lozsvárt, posta után is készséggel szolgál. **Ugyanott 4 és 8 lóerőjű gőzgépek működésben is láthatók.**

daczoltak, áll rendelkezésre, melyekből kívánatra kivonatokat ingyen szolgáltatnak. Táplálóból a húsnál, s úgy felnőttek mint gyermekeknek 50-szer megtakarítja a gyógyszeres árát.

Ujvár, Magyarországon.

Több év óta nem volt teljes egészségem, emésztésem mindig zavart vala, gyomorhajokkal s nyálkással gal kellett küzdenem. E bajtól megszabadított a Revalesciére tizennégy nap használatá s most hivatásomat akadály nélkül folytathatom.

1/2 fontos bádog szelenczékben 1 frt 50. 1 1/2 frt 50 kr. 2 1/2 frt 50 kr. 5 1/2 frt 10 frt —.

Revalesciére csokoláde táblákban:

12 csészére 1 frt 50 kr. 24 csé. 2 frt 50 kr. 48 csé. 4 frt 50 kr. **12 csé. 1 frt 50. 24 csé. 2 frt 50 kr. 48 csé. 4 frt 50 kr. 120 csé. 10 frt — kr.**

Kapható Barry du Barry és társa által B es-ben, Wallfischgasse 8. Pesten Töröknel, Kolozs- várt Binder K. úr gyógytárában bel-monostorutca a Redoute során. Továbbá: Kronstädter József urnál kül-monostorutca 134 szám, bel-monostorutca 175 sz. és fűtér 2 szám a zálogintézetnél, és mindenütt postai utánvét mellett.

(12) HIRDETÉS. (1—3)

melynélfogva mindazoknak, kik Kolozsvár bel- vagy külvárosában házat, kertet, Kolozs várhoz közel vagy távol kisebb és nagyobb **falusi birtokot** akarnak venni, vagy eladni; továbbá kik betáblázás mellett **kölesönöket** adni, vagy felvenni kívánnak, valamint végre, a kik akárminő más hátskörömböz tartozó ügybe megbízni szándékoznak, tudomásukra juttatom, miként megbízásaikat mindenkor elfogadom, és azokat illő százalék mellett pontosan teljesítem. Kolozsvárt, 1871. Szállásom van kismesterutczában 147 számmal.

SZENKOVICH MÁRTON.

Demjén L.

könyv-, mű- és hangjegykereskedésében

KOLOZSVÁRTT,

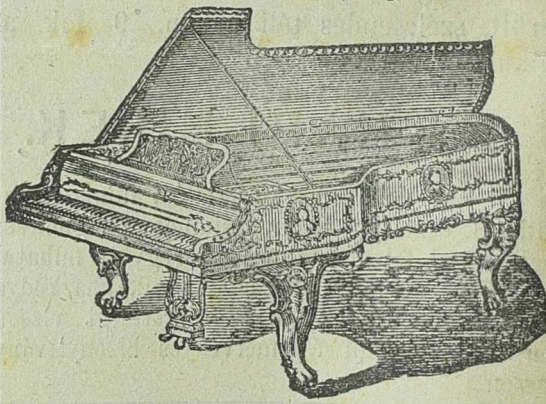
(2) legujabb (2—*)

könyvek, képek, HANGJEGYEK,

valamint kintű bécsi érmet nyert

ZONGORÁK

gyári áron folyvást kaphatók.



(10) (2—3)
Megrendeléseket a cs. k. bürze számára elfogad és a legpontosabban eszközöl
Rothschild és társa,
Bécs, Postgasse 14 sz.
Prospectusok mindenkinek bérmentve küldetnek.

Az idei farsangi idényre

CZECZ JÁNOS ÉS TÁRSA

divatbazarjában

megérkezett divatvasztékban szines és fekete selyem kontöskelmék, szines és fehér tartatlanok, Creplisz és Muhlok, bali atlasz-topánok, virágok, legyezők, női és férfi fehér keztyűk, nyakkendő, férfi finum bali ingek, női keztyűk 2 gombu 1 frt 15 kr. 3 gombu 1 frt 35 kr.
Szines atlaszok igen olcsók kontöst ékítni.
Az idei farsangra minden bali czikkekre is szolgálunk.
jutottunk és azzal olcsóbban is szolgálunk.
Megrendelések különös figyelemmel és pontossággal igazít atnak.

(13) (1—*)
Figyelemre méltó hasznos találmányok!
A LONDONI VILÁGKIÁLLITÁSON 1862-ben kintüntetett gyógyszeres illatszerek és oltozó asztali vegyeszi MUKELLEKEK.

BÁNYAY L. KÁROLY



Okleveles gyógyszerész találmányai; és vegyesz gyártmányai **KOLOZSVÁRTT** cs. k. patens által törvényesen védelmezve. Az egész osztrák birodalom és Magyarország területére cs. k. kizárólagos kiváltságot nyert: Gyógyszeres növényi

VICTORIA PARFÜM

Erősítő és szépítő illatszerek, mely általánosan hasznosnak elismertett: Mint illatszerek, mint szépítő mosdó-szer, mint számoszó, mint füstölő-szesz és a leghatósabb ideg- és izom erősítő.

Egy üveg tartalma 8 lat **VICTORIA PARFÜM.**

Ára 1 frt 40 kr. o. é.
Ezen illatszert ő Felsége a császárné és királyné legmagasabb elismeréssel PALOTA-FÜSTÖLŐÜL elfogadni kegyeskedett.

Kitüntetett gyógyszeres-növényi **BALSAMIN HAJESSENTIA.**

A hajkorpa gyors eltávolítására, a hajbőr tisztítására és erősítésére s főképpen a haj hullása ellen. Egy eredeti üveg tartalmaz 8 lat **BALSAMIN-ESSENTIÁT.**

Ára 1 frt 25 kr.

BALSAMIN HAJERŐSÍTŐ. POMÁDE

a haj hullása ellen és a hajnövesztés elősegítéséül. Egy eredeti nagyobb tévely ára 1 frt o. é. minden raktkárban.

PURITAS-PECSÉTTISZTÍTÓSZESZ

Melylyel minden **KELMEK** és **KESZTYÜK** színváltozás nélkül gyorsan tisztíthatók. Egy eredeti üveg ára 35 kr.

Kitüntetett gyógyszeres-növényi **AROMATIN SZAJVIZ.**

A foghús erősítésére, a fogak épen tartására s tisztítására, és a szájrészek rendes ápolására, a könnyen vérző iny- és lógnat fogak seilárdítására; ugy szintén az odvas vagy bérakott fogaktól, dohányzástól vagy egyébként büzös-szájszag gyors elűzésére, és azonnal kellemes szájhellel eszközölésére. Egy eredeti nagy üveggel: Ára 1 frt 25 kr. o. é.

Kitüntetett: **MAGYAR-NEMZETI BAJUSZPEDRÓ.**

Általánosan kedvelt, szilárdul őszvetartó, s tetszés szerinti hajlékonyságáért, mely a bajuszt nem töri, sőt fésüléskor sem tépi, s mivel zsebben hordozás alatt is megtartja eredeti jó minőségét, minden idősokban kedvezőleg használható. Egy Védjegyes érez-dobozban ára 35 kr.

Kitüntett: **ERDÉLYI-FLORA MOSDÓ és BE-RETVALKOZÓ-SZAPPAN**

védjegyes borítékban. Ára 25 kr. o. é.

RARICAL BALZSAM:

TYUKSZEM IRTÓ GYÓGYSZER. Mely által a „Tyukszem” fájdalom és metező eszközök nélkül gyorsan és gyökeresen eltávolítható. Ára 1 frt.

Kitüntetett Hajfestő-szesz: **JUVENTAS-HAJFESTŐ-SZESZ.**

Mely által az őszhaj, szakál, bajusz és szemöldök 1/2 óra alatt az ifju kórhoz hasonló természetes szöke, barna vagy feketére, több hónapokig tartósan szinezhető, és oly állandó, hogy a rendes mosdások után is változatlan marad. Használati eszközökkel és utatással. Ára 2 frt 50 kr. o. é.

Kitüntett: **ERDÉLYI FLORA POMÁDE.**

A haj szépítésére és rendes ápolására. Éreztedős üveg-tégelyben. Ára 50 kr. o. é. minden raktkárban.

Az üvegeken kiálló betűkkel van jelelve: **BÁNYAY L. K. Kolozsvárt.**

A fennebb jelölt szabott árákból minden Ducetes megrendelésnél 10% azaz egy tízed ár leszámítódik, nagyobb megrendeléseknel aránylagosan több kedvezmény van szabályozva. A megrendelések egyenesen Kolozsvárra a Redoute átellenében lévő **BÁNYAY LITERÁTI KÁROLY** saját házához intézendők.

ORVOSILAG megvizsgálva, s VEGYTANILAG elemelve ÁRTALMATLAN létrészekből levőknek TALÁLTATTAK, s mint legjobb minőségűek **HITELESEN AJÁNLVÁ** vannak.